

A KÚRIA
mint felülvizsgálati bíróság

Kfv.III.37.249/2012/5.szám

A Kúria az elsőfokú eljárásban személyesen eljár, a felülvizsgálati eljárásban dr.Molnár Péter ügyvéd és által képviselt felperesnek a jogtanácsos által képviselt Baranya Megyei Kormányhivatal Szociális és Gyámhivatala (7623 Pécs, József Attila u. 10.) alperes ellen nagyszülői kapcsolattartás tárgyában hozott közigazgatási határozat felülvizsgálata iránt indult perében a Pécsi Törvényszék 2012. február 8. napján kelt 7.K.21.397/2011/6. számú jogerős ítélete ellen a felperes által 8. sorszám alatt benyújtott felülvizsgálati kérelem folytán az alulírott helyen és napon - tárgyaláson kívül - meghozta a következő

í t é l e t e t :

A Kúria a Pécsi Törvényszék 7.K.21.397/2011/6. számú ítéletét, továbbá az alperes 13-180/4/2001. számú határozatát - az elsőfokú határozatra is kiterjedően - hatályon kívül helyezi és az elsőfokú hatóságot új eljárásra kötelezi.

Kötelezi a Kúria az alperest, hogy 15 nap alatt fizessen meg a felperesnek 50.000 (ötvenezer) forint együttes elsőfokú és felülvizsgálati perköltséget.

A feljegyzett kereseti és felülvizsgálati eljárási illetéket az állam viseli.

Az ítélet ellen további felülvizsgálatnak nincs helye.

I n d o k o l á s

A és házasságából 2005. március 27. napján , 2006. augusztus 13. napján utónevű gyermekek születtek. A szülők házasságát a Pécsi

Városi Bíróság felbontotta, melynek során egyezséget kötöttek a gyermekek elhelyezése és kapcsolattartása körében. A gyermekek az édesanyánál kerültek elhelyezésre, folyamatos kapcsolattartás címén az édesapa minden hónap első hétvégéjén, péntek délután 16 órától, vasárnap délután 18 óráig, valamint minden hónap harmadik és negyedik hétvégéjén péntek délután 16 órától szombat délután 18 óráig jogosult a kapcsolatot tartani. Időszakos kapcsolattartás címén jogosult a gyermekekkel az ünnepek, Karácsony, Húsvét, Pünkösöd másnapján reggel 9 órától délután 18 óráig a kapcsolattartásra, valamint a szünetek, az őszi, téli, tavaszi szünet második felében és a nyári szünet időtartama alatt háromszor tíz napi időtartamban találkozni.

A kapcsolattartás nem a bírói egyezségben foglaltak szerint valósult meg, azzal az édesapa nem élt, az apai nagyszülő - a felperes - részére az édesanya kezdetben szabályozás nélkül is biztosította a kapcsolattartást, hét közben egy alkalommal, éjszakai ott alvással.

A szülők és az apai nagyszülők között a kapcsolat elmérgesedett, konfliktusok, viták, fokozott feszültség alakult ki. A felperes és a gyermekek édesanyja egymással nehezen kommunikál, a kapcsolattartás körét illetően is.

A felperes a nagyszülői kapcsolattartás szabályozását kérte a gyámhatóságtól. Az édesanya együttműködő volt, az elsőfokú hatóság a 2010. május 28. napján kelt határozatával szabályozta az apai nagyszülő kapcsolattartását akként, hogy az apai nagyszülő a folyamatos kapcsolattartás keretében minden szerdán az óvodai gondozási nap végétől, csütörtök reggel az óvodai gondozási nap kezdetéig, valamint időszakos kapcsolattartás keretében nyári szünidőben az apai kapcsolattartáson túl egyeztetett időpontban egy hetet jogosult a gyermekekkel tölteni.

Az édesanya 2010. szeptember 30-án jelezte a gyámhatóságnak, hogy a kapcsolattartással problémái vannak, és kérte annak újraszabályozását. A gyámhatóság eljárása során beszerezte az óvoda véleményét, valamint pszichiátriai véleményt és a 2011. január 11. napján kelt 35-3/2011. számú határozatával az apai nagymama kapcsolattartását újra szabályozta az apai kapcsolattartás terhére akként, hogy a felperes minden második, páratlan hétvégén, havonta egy alkalommal, vasárnap délelőtt 10 órától, aznap délután 18 óráig jogosult a gyermekkel kapcsolatot tartani, akként, hogy a gyermekekért személyesen kell a kapcsolattartásra jogosult apához elmenni, és személyesen kell a gyermekeket a gondozó anyához visszavinni. Amennyiben az apa nem él az adott hét végén a kapcsolattartás lehetőségével, úgy az apai nagymama a jelölt időpontban az anyától jogosult az gyermekeket személyesen elvinni és a jelölt időpontban az anyához személyesen őket visszavinni. Az

időszakos kapcsolattartásban változást nem eszközölt.

A felperes fellebbezett a határozat ellen, amelynek elbírálása során az alperes a 2011. február 3. napján meghozott 13-180/4/2011. számú másodfokú határozatával az elsőfokú határozatot helybenhagyta.

A felperes keresetében az alperes határozatának az elsőfokú határozatra kiterjedő hatályon kívül helyezését és az elsőfokú hatóság új eljárásra kötelezését kérte. Álláspontja szerint az alperes a tényállást kellően nem tárta fel és nem tett eleget indokolási kötelezettségének sem. Nem részletezte, hogy milyen körülményváltozásokra hivatkozással szűkíti a korábbi, havi négy alkalmas nagyszülői kapcsolattartást, havi egy alkalomra. Vitatta a tényállásban rögzítetteket és kifogásolta, hogy a szakértői vélemény egy részének önkényes kiragadásával indokolta a megváltoztatás szükségességét. Sérrelmezte, hogy nem gyermekpszichológus bevonására került sor az eljárásban.

A megyei törvényszék a felperes keresetét alaptalannak értékelte és elutasította azt. Hangsúlyozta, hogy az eljárás során a tényállást a peres felek előadása, a közigazgatási iratok tartalma és a szülők tanúvallomása alapján állapította meg. Döntése a Csjt. jogi alapjaként a 92. § /1/ bekezdésére, a gyámhatóságokról, valamint a gyermekvédelmi és gyámügyi eljárásról szóló 149/1997.(IX.10.) Korm.rendelet (a továbbiakban: R.) 30. § /5/ bekezdésére hivatkozott. A lefolytatott bizonyítás eredményeként megállapíthatónak találta, hogy a családban a felperes, annak fia és menyé között fennálló ellentétek leginkább a vétlen és ártatlan unokák személyét terheli. Ezt a konfliktust egyébként a bíróság is jól érzékelte a felperes, valamint a szülők tanúkénti meghallgatásakor. Kifejtette, hogy a felperes nem hajlandó a kapcsolattartás rendezése érdekében kommunikációt folytatni volt menyével, inkább kívárja, hogy a menyé vegye fel vele a kapcsolatot. Hangsúlyozta a törvényszék azt is, hogy amíg a felek a kommunikációjukat egymással nem rendezik és kapcsolatukban lényeges változás nem áll fenn, addig a kapcsolattartás jól nem működhet.

Megállapította a törvényszék, hogy a hatóság valamennyi mérlegelési szempontot számba vett és a nagyszülő kapcsolattartási joga, valamint a gyermekek érdeke szempontjainak mérlegelésével a feltárt tények, adatok birtokában helyesen jutott arra a következtetésre, hogy a megváltoztatás indokolt volt. Helye volt a kapcsolattartás újraszabályozásának a kialakult konfliktusok miatt annak érdekében, hogy elkerüljék az óvodában esetlegesen fellépő zavaró hatásokat, amely a gondozónőknek is kellemetlen. Kiemelte, a jövőben a gyermekek iskolai korba is lépnek, így semmiképp sem fenntartható az a nagyszülői kérelem, hogy a gyermekeket hét közben láthassa akként, hogy ők az esetét, az éjszakát is nála töltik. A

törvényszék nem látott okot a felperes kereseti kérelmének teljesítésére, hiszen a kapcsolattartás kellőképpen került szabályozásra, annak megváltoztatása nem indokolt.

A jogerős ítélet ellen a felperes nyújtott be felülvizsgálati kérelmet, annak hatályon kívül helyezését és az eljárt bíróság új eljárásra és új határozat hozatalára utasítását kérte. Arra hivatkozott, hogy a jogerős ítélet sérti az R. 31. § /2/ bekezdését, 32. § /1/ bekezdését, a Pp. 206. § /1/ bekezdését és 221. § /1/ bekezdését. Kifogásolta, hogy a gyámhivatal a kapcsolattartás újraszabályozása kapcsán nem tett eleget azon indokolási kötelezettségének, amely az R. 32. § /1/ bekezdése alapján elvárható lett volna. Amikor az újraszabályozás körében két éven belül jogát jelentősen szűkítette, részletes indokát kellett volna adnia annak, hogy azt milyen körülményváltozásokra hivatkozással teszi. Ez nem történt meg. A bíróság előtti meghallgatása során volt menyé semmi kifogást nem emelt az ellen, hogy ő, mint nagyszülő gyakorolja láthatási jogát, nyáron akár két hétre is elvigye a gyerekeket, hét végeken több alkalommal is nála aludhassanak. Volt menyé nyitott volt arra, hogy vele bármiféle kompromisszumra jusson a láthatással kapcsolatban, mert az apa láthatásból történő „kiesése” miatt neki is segítség, ha nála is többet vannak a gyerekek. Egy szót sem ejtett a tárgyaláson arról, hogy alig félévvel korábban álláspontja szerint a gyerekekre rossz hatással lett volna és erre vonatkozó kérdés a bíróság részéről sem volt.

Erre tekintettel a per szünetelésére került sor, a szünetelés tartama alatt az unokáival való kapcsolattartás zavartalan volt, a gyerekek két alkalommal is egy-egy hétig vele nyaraltak a Balatonon, ősszel üdülni vitte a fiúkat, a per szünetelése alatt kéthetente nála töltötték a hét végeket péntektől vasárnapig. A karácsonyi ünnepet követően azonban ismét nem jöttek hozzá, az édesanyjuk ennek indokát nem közölte. Ezért kérte a per folytatását.

Kifogásolta a felperes, hogy nem foglalkozik érdemben az ítélet a kereseti kérelmében felsorolt, a gyámhatósági eljárás vonatkozásában előadott kifogásaival, az R. 32. § /1/ bekezdés sérelmére vonatkozó előadásával, és volt menyé ellentmondó nyilatkozataival, amelyek a kapcsolattartás újraszabályozása iránti eljárást megindították. Előadta, hogy természetesen a hétköznapi láthatás véleménye szerint sem járható út az iskolás gyermek miatt, de ezzel a kijelentéssel sem foglalkozott érdemben a bíróság. Hangsúlyozta, hogy a kapcsolattartás gyakorlása során felróható magatartást soha nem tanúsított, azzal soha nem élt vissza. Sem a bíróság, sem a gyámhivatal nem vizsgálta, hogy magatartása egyáltalán okot szolgáltatathatott-e a kapcsolattartás korlátozására, illetve újraszabályozására. Súlyos eljárási hibának tartotta, hogy az ügyben nem került sor pszichológus szakértő kirendelésére,

holott többek között az ő feladata lett volna annak megállapítása, hogy a kapcsolattartás alkalmával tanúsított magatartása a gyermekek személyiségfejlődésére milyen hatással volt. A jogerős ítéletben a törvényszék egyrészt tévesen és okszerűtlenül mérlegelte a bizonyítékokat, másrészt nem tett eleget maradéktalanul indokolási kötelezettségének, ezért a jogerős ítélet ezen okokból is jogszabálysértő.

Az alperes felülvizsgálati ellenkérelme a jogerős ítélet hatályban tartására irányult.

A felülvizsgálati kérelem alapos.

A Kúria álláspontja szerint a megyei törvényszék megfelelő alapossággal feltárta és rögzítette ítéletének indokolásában az ügyben irányadó tényállást, abból azonban az ide vonatkozó jogszabályi rendelkezések alkalmazásával részben téves jogkövetkeztetést vont le, és a Pp. 221. § /1/ bekezdésében rögzített indokolási kötelezettségének sem tett megfelelő módon eleget.

A felperes az R. 28. § /1/ bekezdés alapján a nagyszülői kapcsolattartás szabályozását kérte a gyámhatóságtól. Ennek a 2010. május 28. napján kelt határozatával az elsőfokú hatóság eleget is tett, a szülők, valamint az apai nagyszülő közötti konfliktus és kommunikációs problémák ellenére a kapcsolattartás megvalósult.

A gyermekeket gondozó édesanya már négy hónappal később jelezte a kapcsolattartással kapcsolatos problémáit a gyámhatóságnak és annak újraszabályozását kérte.

Az elsőfokú gyámhivatal a felperesi nagymama és a kiskorúak kapcsolattartását kb. fél évvel az eredeti szabályozást követően újra szabályozta.

Az R. 32. § /1/ bekezdése értelmében a kapcsolattartás újraszabályozását - ide nem értve a kapcsolattartás korlátozását, szüneteltetését vagy megvonását - a kapcsolattartást rendező határozat jogerőre emelkedésétől számított két éven belül abban az esetben lehet kérni, ha azok a körülmények, amelyekre a bíróság vagy a gyámhivatal a döntését alapította, utóbb lényegesen megváltoztak és a kapcsolattartás újraszabályozása a gyermek érdekeit szolgálja.

A perben rendelkezésre állt adatoktól egyértelműen kitűnik, hogy a szülők és az apai nagyszülők között elmérgesedett a viszony, közöttük viták, kommunikációs gondok és feszültség alakult ki. Ez nyilvánvalóan a gyermekekre is érezhető kihatással volt. Ez a helyzet azonban fennállt a nagyszülői kapcsolattartás 2010. májusában történt szabályozásakor is, e tekintetben a körülményeket

illetően változás nem következett be. A felperes által megtámadott határozatok felülvizsgálata során a közigazgatási perben sem nyert bizonyítást azon körülmény, hogy a kapcsolattartás újrászabályozásának feltételei - az R. 32. § /1/ bekezdésének megfelelően - fennálltak.

Ennek ellenére az újrászabályozás indokoltságát valamennyi érintett fél - a szülők és apai nagyszülők is - elismerte, de nem az anya újrászabályozási kérelme indokaként felhozott okokból.

Hangsúlyozza a Kúria, a megyei törvényszék által lefolytatott perben nem nyert bizonyítást a kiskorúakat gondozó édesanyjának a nagyszülő kapcsolattartásra vonatkozó kifogása. E tekintetben vonatkozó részletes indokolást a felülvizsgált közigazgatási határozatok sem tartalmaznak. Mindezen túl az édesanya a perben ellentmondásosan nyilatkozott, meghallgatása során a nagyszülői kapcsolattartást illetően kifogást nem emelt, sőt a kapcsolattartási jogával egyre ritkábban, majd egyáltalán élni nem kívánó édesapa helyébe lépően elfogadta a nagyszülői kapcsolattartást. Ezen előadása önmagában cáfolta az újrászabályozási kérelme megalapozottságát.

A Kúria álláspontja szerint sem az első és másodfokú közigazgatási hatóság, sem a megyei törvényszék nem folytatott le körültekintő eljárást, nem hozott megalapozott, a körülményekkel és a felek nyilatkozataival összhangban álló döntést. Az édesanya előadásai közötti ellentmondást nem oldotta fel, nem tisztázta az apai kapcsolattartás megvalósulásának módját, gyakoriságát, realitását - amelynek különösen azért volt jelentősége, mert az újrászabályozott nagyszülői kapcsolattartás az apai kapcsolattartásra épült. A perben kétséggkívül adatok álltak arra vonatkozóan rendelkezésre, hogy az apa ezen kapcsolattartási jogával élni nem kívánt, ennek ellenére a megyei törvényszék elfogadhatónak találta a gyámhivatal általi újrászabályozási módot, amelynek végrehajtása eleve lehetetlen lett volna.

Kiemeli a Kúria, hogy a perbeli adatok és a szülők, valamint maga a felperes felülvizsgálati kérelembeli nyilatkozata alapján is egyértelmű, hogy a kapcsolattartás újrászabályozása - erre irányuló kérelem esetében - immár indokolt lehet.

A perben felülvizsgált gyámhivatali határozatok nem voltak jogszerűnek tekinthetők, a megyei törvényszék általi fenntartásuk tehát nem volt megalapozott és indokolt. A Kúria megítélése szerint a megyei törvényszék a felülvizsgálati kérelemben megjelölt jogszabályokat megsértette, ezért a jogerős ítéletet a Kúria Pp. 275. § /4/ bekezdése alapján hatályon kívül helyezte.

Az alperesi határozatok hatályon kívül helyezésére és az elsőfokú hatóság új eljárásra kötelezésére a Pp. 339. §

/1/ bekezdésének megfelelően került sor, ugyanis új eljárás keretében a gondozó szülő újraszabályozási kérelme jogszabályi feltételei hiányának jogszabályi konzekvenciáját kell levonni. Ennek során kell a nagyszülői kapcsolattartás újraszabályozását elvégezni, amely körben feltétlenül figyelemmel kell lenni az R. 28. § /1/ bekezdésére és 32. §-ában foglaltakra. A tényállást részletesen és körültekintően szükséges tisztázni a Ket. 50. § /1/ bekezdésének megfelelően, megalapozott döntés ugyanis csak ebben az esetben hozható. Figyelemmel kell lenni továbbá a szülői kapcsolattartásra, illetve annak hiányára és a nagyszülő körülményeire, az anyával való kapcsolatára. Mindenekelőtt azonban azt kell alapul venni, hogy a kapcsolattartásnak a gyermekek érdekeit kell szolgálnia, mindent ennek kell alárendelni.

A pervesztes alperest a Kúria a Pp. 270. § /1/ bekezdés folytán alkalmazandó Pp. 78. § /1/ bekezdésének megfelelően kötelezte a felperesi perköltség megfizetésére.

A tárgyi illetékfeljegyzési jog folytán le nem rótt kereseti és felülvizsgálati eljárási illetéket a 6/1986.(VI.26.) IM rendelet 13. § /1/ bekezdése és 14. §-a értelmében az állam viseli.

, 2013. február 6.

**Dr.Sperka Kálmán sk. a tanács elnöke, Dr.Fekete Ildikó sk. előadó
bíró, Dr.Bernáthné dr.Kádár Judit sk. bíró**

A kiadmány hitelével

bírósági írnok